

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 199/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duřu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Földesom, Domašská 11, Bratislava, proti postupu a rozhodnutiu Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. 1 Kn 1306/21/1100-10 z 13. decembra 2022 a proti postupu a oznámeniu vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV ČVS: ORP-38/1-VYS-B4-2022 z 2. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 1 Kn 1306/21/1100-10 z 13. decembra 2022 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie krajskej prokuratúry“) a tiež postupom a oznámením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV (ďalej aj „vyšetrovateľ“) ČVS: ORP-38/1-VYS-B4-2022 z 2. decembra 2022 (ďalej len „napadnuté oznámenie vyšetrovateľa“). Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie a oznámenie a vec vrátil vyšetrovateľovi na ďalšie konanie, a zároveň, aby zrušil všetky ďalšie rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, ktoré obsahovo a skutkovo nadväzujú na napadnuté rozhodnutie a oznámenie. Okrem toho si sťažovateľ uplatnil aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ podal 25. novembra 2021 trestné oznámenie na moderátorku [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] adresované Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) pre podozrenie zo spáchania trestných činov ohovárania, nebezpečného prenasledovania, neoprávneného nakladania s osobnými údajmi, poškodzovania cudzích práv v jednočinnom súbehu s porušovaním dôveryhodnosti ústneho prejavu a iného prejavu osobnej povahy a ohrozenia obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva. Toto trestné oznámenie bolo postúpené z generálnej prokuratúry cez krajskú prokuratúru a Okresnú prokuratúru Bratislava IV (ďalej len „okresná prokuratúra“) na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava IV, kde bola vec zaevidovaná pod ČVS: ORP-38/1-VYS-B4-2022. Vyšetrovateľ uznesením ČVS: ORP-38/1-VYS-B4-2022 z 23. mája 2022 sťažovateľovo trestné oznámenie odmietol. Proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa podal sťažovateľ sťažnosť, na základe ktorej dozorujúca prokurátorka okresnej prokuratúry zrušila uznesenie vyšetrovateľa o odmietnutí trestného oznámenia a uložila mu, aby o veci znova konal a rozhodol. Vyšetrovateľ následne uznesením ČVS: ORP-38/1-VYS-B4-2022 z 1. júla 2022 znova odmietol trestné oznámenie sťažovateľa. Sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa tentoraz dozorujúca prokurátorka okresnej prokuratúry zamietla uznesením č. k. 1 Pn 620/21/1104-16 z 9. augusta 2022. Proti tomuto uzneseniu dozorujúcej prokurátorky podal sťažovateľ 7. novembra 2022 sťažnosť podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov, ktorú adresoval generálnej prokuratúre. Generálna prokuratúra túto sťažnosť postúpila krajskej prokuratúre, ktorá jeho sťažnosť posúdila ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní podľa príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadosti o preskúmaní zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní. Krajská prokuratúra napadnutým rozhodnutím toto podanie sťažovateľa odmietla ako nedôvodné. Sťažovateľ zároveň 7. novembra 2022 podal proti [REDAKOVANÉ] ďalšie trestné oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu ohovárania a marenia spravodlivosti adresované generálnej prokuratúre. Generálna prokuratúra postúpila toto trestné oznámenie cez krajskú prokuratúru a okresnú prokuratúru na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava IV. Príslušný vyšetrovateľ následne napadnutým oznámením oznámil sťažovateľovi, že v tejto veci bolo už o odmietnutí jeho trestného oznámenia právoplatne rozhodnuté, a to ešte uznesením vyšetrovateľa ČVS: ORP-38/1-VYS-B4-2022 z 1. júla 2022 v spojení s uznesením č. k. 1 Pn 620/21/1104-16 z 9. augusta 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ namietal, že jeho trestné oznámenie zo 7. novembra 2022 nebolo duplicitné a ani identické s jeho trestným oznámením z 25. novembra 2021. Uvedené podložil tvrdením, že podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ak nie je dôvod na začatie trestného stíhania, vec môže uznesením odmietnuť aj prokurátor, ale v jeho prípade vec nebola odmietnutá prokurátorom, pretože bola postúpená až vyšetrovateľovi na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Bratislava IV. To podľa sťažovateľa znamená, že jeho trestné oznámenie nebolo duplicitné, inak by mu to mohol oznámiť už prokurátor, ktorý ho nemusel postupovať vyšetrovateľovi.

Podľa sťažovateľa duplicitu jeho podaní z 25. novembra 2021 a 7. novembra 2022 vylučuje aj okolnosť, že vo svojom druhom trestnom oznámení namietal (na rozdiel od prvého, pozn.) aj spáchanie trestného činu marenia spravodlivosti a týmto trestným činom sa orgány činné v trestnom konaní v konečnom dôsledku ani nezaoberali, a preto považoval napadnuté oznámenie vyšetrovateľa za nezákonné a arbitrárne.

4. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajskej prokuratúry sťažovateľ iba tvrdil, že toto rozhodnutie bolo arbitrárne, svojvoľné, bez riadneho zákonného odôvodnenia a v rozpore s objektívne existujúcim skutkovým, právnym a dôkazným stavom vo veci ČVS:ORP-38/1-VYS-B4-2022.

5. Sťažovateľ sa teda domnieval, že už uvedené okolnosti predstavujú porušenie ním označených článkov ústavy a dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva sťažovateľa na inú právnu ochranu (ktorú sťažovateľ podradil pod čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), práva na účinný opravný prostriedok (čl. 13 dohovoru) a zákazu diskriminácie (čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 14 dohovoru) napadnutým rozhodnutím krajskej prokuratúry a napadnutým oznámením vyšetrovateľa, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

7. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

K porušeniu označených práv napadnutým rozhodnutím krajskej prokuratúry:

8. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti spochybňoval napadnuté rozhodnutie krajskej prokuratúry iba všeobecnými tvrdeniami o jeho arbitrárnosti a nezákonnosti, a to bez toho, aby tieto svoje tvrdenia akýmkoľvek spôsobom vysvetlil. Sťažovateľ vôbec neuviedol, ktoré závery, resp. argumenty krajskej prokuratúry v napadnutom rozhodnutí mali byť v rozpore so skutkovým stavom, resp. z akého dôvodu to tak malo byť. Ústavný súd ešte dodáva, že hoci sťažovateľ namietané porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) podložil iba už uvedenými nedostatočnými všeobecnými tvrdeniami o arbitrárnosti, zvyšok označených článkov ústavy (čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2) a dohovoru (čl. 13 a čl. 14) neodôvodnil vôbec žiadnym spôsobom.

9. Ústavný súd teda musel vzhľadom na už uvedené konštatovať, že ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorý je v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, je v tejto časti nedostatočná, pretože jej chýba relevantné odôvodnenie [§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], čo predstavuje nedostatok zakladajúci dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom (podobne III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 291/2017, IV. ÚS 91/2018). Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je v tomto konkrétnom prípade teda podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde,

a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj z § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

10. V súvislosti s uvedenými nedostatkami a ich rozsahom ústavný súd pripomína, že ich nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 77/08, III. ÚS 357/2010, I. ÚS 547/2016, I. ÚS 432/2016). Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýkalo len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale jej esenciálnych obsahových náležitostí (absencia relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti), ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 58/2019, I. ÚS 346/2019, I. ÚS 351/2019).

11. Povinnosti advokáta vyplývajúce zo zákona o ústavnom súde a zo zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je advokát povinný vykonávať tak, aby boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (II. ÚS 117/05, III. ÚS 236/07, III. ÚS 334/09).

12. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Ako už bolo uvedené, osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

K porušeniu označených práv napadnutým oznámením vyšetrovateľa:

14. Vyšetrovateľ v napadnutom oznámení uviedol: „*Analýzou Vášho podania, ako aj predmetného spisového materiálu, bolo zistené, že sa jedná o duplicitné podanie vo vzťahu k podnetu vedenému pod ČVS:ORP-38/I-VYS-B4-2022. O totožných Vami namietaných skutočnostiach už bolo rozhodnuté, neuvádzate žiadne nové skutočnosti, ktoré by už neboli zohľadnené tak v rámci samotného vyšetrovania, ako aj následného sťažnostného konania a ktoré by odôvodňovali iný postup ako v tomto prípade. Z uvedeného dôvodu bude Vaše podanie zo dňa 07.11.2022 založené do vyšetrovacieho spisu ČVS:ORP-38/I-VYS-B4-2022 ako duplicitné podanie.*“

15. Ústavný súd v predmetnom kontexte konštatuje, že ak prokuratúra (bez ohľadu na stupeň) postúpi konkrétne podanie na vybavenie príslušnému okresnému riaditeľstvu Policajného zboru, táto okolnosť sama osebe neznamená, že toto podanie nemôže byť v konečnom dôsledku posúdené ako duplicitné trestné oznámenie a vybavené spôsobom ako v sťažovateľovom prípade. Zároveň keďže pri napadnutom oznámení vyšetrovateľa nešlo o odmietnutie veci podľa 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, v tejto sťažovateľovej argumentačnej línii absentuje logická aj príčinná súvislosť vo vzťahu medzi základným právom na inú právnu ochranu a napadnutým oznámením vyšetrovateľa.

16. Ústavný súd dodáva, že pre posúdenie trestného oznámenia je rozhodujúci samotný obsah tohto podania, a nie zoznam trestných činov, ktoré mali byť podľa oznamovateľa spáchané konkrétnym konaním, a preto vo vzťahu k posúdeniu podania trestného oznámenia sťažovateľa zo 7. novembra 2022 nemohla mať žiadnu relevanciu okolnosť, že v tomto podaní vyjadril aj podozrenie zo spáchania trestného činu marenia spravodlivosti na rozdiel od svojho trestného oznámenia z 25. novembra 2021. Napokon ani sám sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti netvrdil, že jeho trestné oznámenie zo 7. novembra 2022 sa malo týkať iného skutku (resp. skutkov) ako jeho trestné oznámenie z 25. novembra 2021. Navyše sťažovateľ podal toto svoje druhé trestné oznámenie spolu so sťažnosťou (ktorú krajská prokuratúra vyhodnotila ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní podľa príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadosti o preskúmaní zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní, pozn.) proti právoplatnému rozhodnutiu o odmietnutí jeho pôvodného trestného oznámenia, čo celkom zjavne naznačuje jeho nespokojnosť s vybavením jeho pôvodného trestného oznámenia z 25. novembra 2021.

17. Ústavný súd považuje za potrebné tiež poukázať na svoju ustálenú judikatúru (II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, II. ÚS 28/06, II. ÚS 738/2016), podľa ktorej ak orgány činné v trestnom konaní v danom prípade po zvážení všetkých okolností prípadu nerozhodli o trestnosti skutku, ktorý bol predmetom trestného oznámenia sťažovateľa, nemohli porušiť jeho zákonom ani ústavou chránené práva. Nikto totiž nemá právny nárok a už vôbec nie ústavnoprávny nárok na to, aby jeho podaniu bolo vyhovené. Ak vykonané dôkazy, resp. zistenia orgánov činných v trestnom konaní nedávajú podklad na začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže príslušný orgán činný v trestnom konaní začať konať alebo pokračovať v konaní, prípadne nariadiť, aby sa trestné konanie začalo alebo v ňom pokračovalo. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave.

18. Ústavný súd teda konštatuje, že právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Obdobne z čl. 6 ods. 1 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na trestnom oznámení proti tretej osobe) nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní [porov. *Dziedzic v. Poľsko*, č. 50428/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 25. 11. 2003, bod 6; *Helmers v. Švédsko*, č. 11826/85, rozsudok ESLP z 29. 10. 1991, bod 29; *Kusmierek v. Poľsko*, č. 10675/02, rozsudok ESLP z 21. 9. 2004, bod 48, tiež II. ÚS 620/2016].

19. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05), prípadne z iných dôvodov. Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vyčítaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojim konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým oznámením vyšetrovateľa na jednej strane a sťažovateľom označeným základným právom na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (vzhľadom na predmet konania je nesprávne namietat aj porušenie práva na súdnu ochranu, pozn.), resp. právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na strane druhej, neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí tejto časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd zároveň dodáva (tak ako v predošlej stati, pozn.), že sťažovateľ ani vo vzťahu k napadnutému oznámeniu vyšetrovateľa neuviedol žiadnu argumentáciu, ktorá by odôvodňovala porušenie ďalších ním označených článkov ústavy (čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2) a dohovoru (čl. 13 a čl. 14). K nedostatku zákonom ustanovených náležitostí preto ústavný súd odkazuje na predošlú stať (t. j. body 9 až 12 odôvodnenia tohto uznesenia).

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) a g) zákona o ústavnom súde.

22. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu